

SLOVSTVO.

Damir Feigel: Domače živali. Splošna knjižnica, 37. V Ljubljani, 1924.

Ponatis iz goriške Mladike bo našel hvaležnih bralcev med ljudmi, ki so kdaj posečali srednjo šolo. Dovtip je ponekod preveč ekstemporativen in listkarsko prigodniški. Zgled: »Morski prašiček. Morski se imenuje, ker ne zna plavati, prašiček pa, ker je čeden.« Ob Brezniku, ki ga Feigel pozna, naj bi se blagovolil kljub humorstvu še nekoliko olikati. Dr. P.

Ivo Horvat: Zvuci osame. Zagreb, 1925. Drobna knjižica lirike, ki ji je napisal Dj. Sudeta topel uvodnik. Horvat je vase zaprt pesnik samote, tišine, davnih doživetij. Impresionist je v dobrem zmislu besede. Vendar je tako proč odmaknjen od toka sodobnosti, da utegne vse bolj vplivati na ozek krog njemu sličnih, tihih ljubiteljev mirnih gledanj. Iz resničnosti beži v »daleke kraje, na daleke bregove«. Zamika se v nastajajoč večer, ki meče dolge sence na sočne poljane in stare ciprese, lepoto uživa, ko ga zapreda somračje v svoj temni plašč. Poje o »nijansah senc in svetlobe«, spominjajoč na impresionistične slikarje. Z zaprtimi očmi se naslaja ob pripevu dežnih kapelj. Jezero, mesec, pinijske borje so njegove češče se javljajoče podobe. Odmevi, sanje in spomini so mu dragi prijatelji. Obiskuje stare drevorede, sive katedrale in se predaja mehkobni trudnosti. Svoja hrepenenja vzporeja »srebrnim vetrom«, ki jih oživlja v »jesenskih preludijih«, jesen mu je tudi simbol smrti, toda še smrt je odeta z izbranim blagoglasjem, ki je tako značilno za tega esteta. Mehkobno se zvija njegova duša pod vtisi iz zunanjega sveta, ki ga ne oblikuje po svoje, ampak mu samo rahlo odpeva v »noturnih« in »intermezih«. Zanj ni ostrih črt, doživetja se mu ne urejajo v oblike, temveč lahna godbenost zabrisuje linije in barve, ustvarjajoč svet čuvstev in zastrtih zvokov.

Horvat je pesnik, toda ni šel skozi samega sebe, skozi kaos gorečega duha, ki bi spet zahrepenel po umirjenju, zato kakor da nima stika s sedanostjo, ki niti v enem stihu ne odmeva. Umetniški graditelj in borec naše osebnosti — ni, nedostaja mu za to moči razdvajanja in ostrosti razuma, pač pa je čist, priten lirik, ki bi se prav tako lahko pojavil v kaki drugi dobi in bi bil prav tako ugodno sprejet. Dobro ga je označil Sudeta z besedami: »Oboževatelj je lepega, on ne ruši, živi in poje tiho brez hrupnih vznemirjenj in viharjev.« Miran Jarec.

Jovan Paliković: Prognani. Roman. 1925. Tisak »Tipografije« D. D. u Zagrebu. 360 strani.

Paliković ima pripovedni dar. Videti je pa, da še ni tehnično dozorel. Tudi se ni otrese ničemerne zagrebške pisateljske poze in bridkega tujstva v slogu, ko posnema feljtonsko telegrafiko filmstva. V izberni ekspoziciji je ustvaril najboljšo stran svojega »Bildungs«-romana. Potem pa mu misel in obraz polzita v plehko, parabolično-pesniško rabulistiko do skrajno slabega zadnjega dela. Realizem vojnih let,

ki kot snov neorgansko zvezana s prejšnjim, učinkuje odvrtno, je kakor za šalo oblekel vrhutega še v neokusno zanosnost vizionarno-biblične besede. Pač zato, da je mogel na drugo stran knjige zapisati posvetilo: Wilsonu. Tako je delo ostalo žal umetniško nezrel sad. Prvi grižljaj je slasten, a če si vse užil, boš bolan. Pregelj.

PREJELI SMO V OCENO:

Silvin Sardenko: Sveti Alojzij. Študije in pesmi. Zadržna tiskarna v Ljubljani.

Jedra. Almanah krščanskog demokratskog društva. 1911—1926. Uredili Jerolim Iljadica i Božo Dulibić. Pučka tiskara, Šibenik, 1926. — V 1. delu se nahaja pregled katoliškega dijaškega gibanja v Šibeniku v zadnjih 15 letih. Fr. Terseglav priobčuje Pismo jednome koji malo vjeruje. V 2. delu so leposlovni prispevki Branka Storova, Cvite Škarpa, Božidarja Zorića, G. Bujasa, Boža Dulibića, Iva Šešlja in Jerolima Iljadice.

Dr. Iv. Tavčarja zbrani spisi, IV. zvezek. Uredil dr. Ivan Prijatelj (Grajski pisar — 4000 — V Zali — Izgubljeni bog — Pomlad). Zbirka Slovenski pisatelji. Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1926.

Jack London: Roman treh src. Knjižnica »Jutra«, zv. 13. Ljubljana, »Jutro«, 1926.

Božidar Špišić: Spomenica ortopedskog zavoda u Zagrebu 1915—1925. Biblioteka »Medicinski pregled«, br. 1. Zagreb, 1926. (Med drugim dr. Fr. Minaž: Dva slučaja »costa cervicalis« z neurovazomotoričnimi pojavi.)

Prosvetni glasnik. Službeni organ Ministarstva prosvete kralj. SHS. XLII. 1., zv. 1—5. Beograd, Državna štamparija, 1926.

Narodna enciklopedija SHS, 13. zv. Kostić—Kuhač. Biografski zavod d. d., Zagreb, 1926.

Dr. Josip Jeraj: Državljska vzgoja. Vzgojiteljem mladine, Maribor, 1926. (Uvod. — A. Načelni temelji o državi: Kriza moderne države; Organično pojmovanje države; Ideja naše države. — B. Bistvo državljanske vzgoje: Zgodovina naše državljanske vzgoje; Pojem državljanske vzgoje. — C. Praktična navodila za državljansko vzgojo: Nova idejna šola; Družina — temelj državljanske vzgoje; Občestvena šola in državljanska vzgoja; Pomen domovinskega čuta za državljansko vzgojo; Domovinska občina; Stanovska vzgoja in državljanska zavest; Vzgoja za narod in očetnjavo.)

Pavel Kunaver: Zadnja pot kapitana Scotta. Po Scottovem dnevniku in drugih virih priredil P. K. Prosveti in zabavi, 13. Tiskovna zadruga, Ljubljana, 1926.

Shakespeare: Kar hočete. Prevel Oton Župančič. Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1926.